

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Hiekkarantojen selkärangattomat ja kunnostus

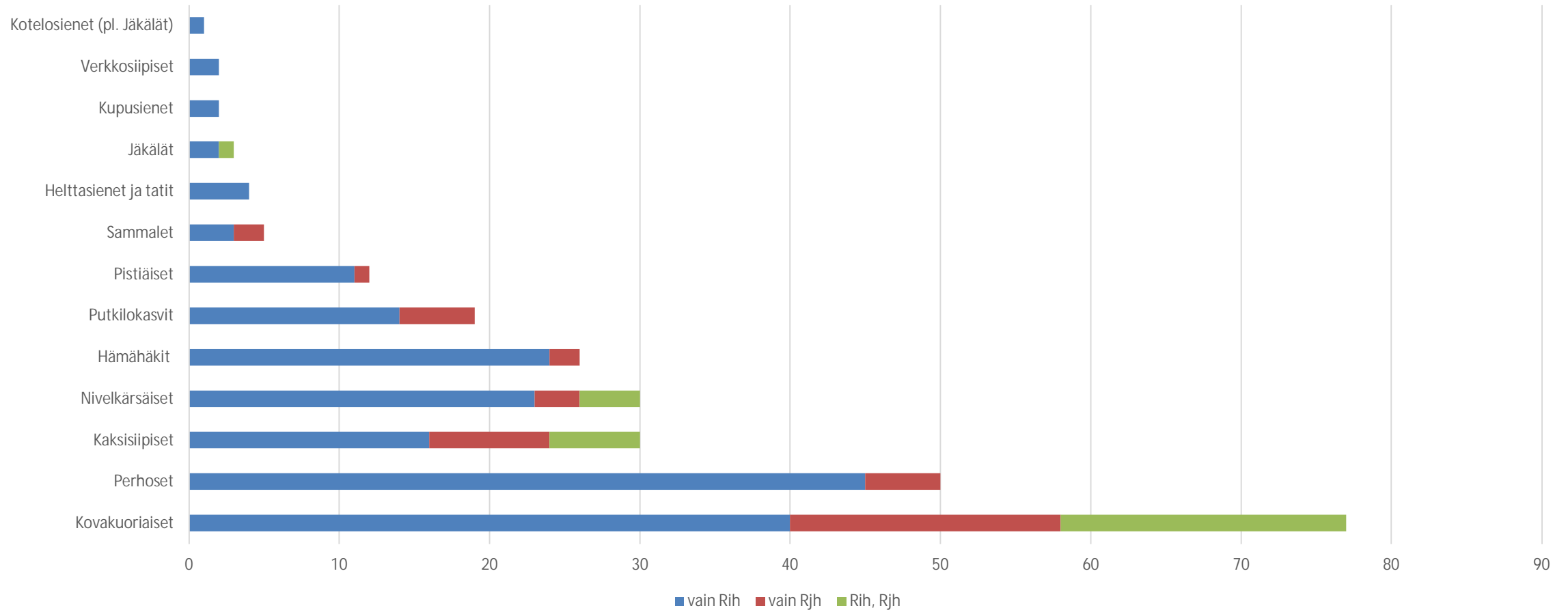
Rasmus Rudnäs

POS-ELY

©Rasmus Rudnäs

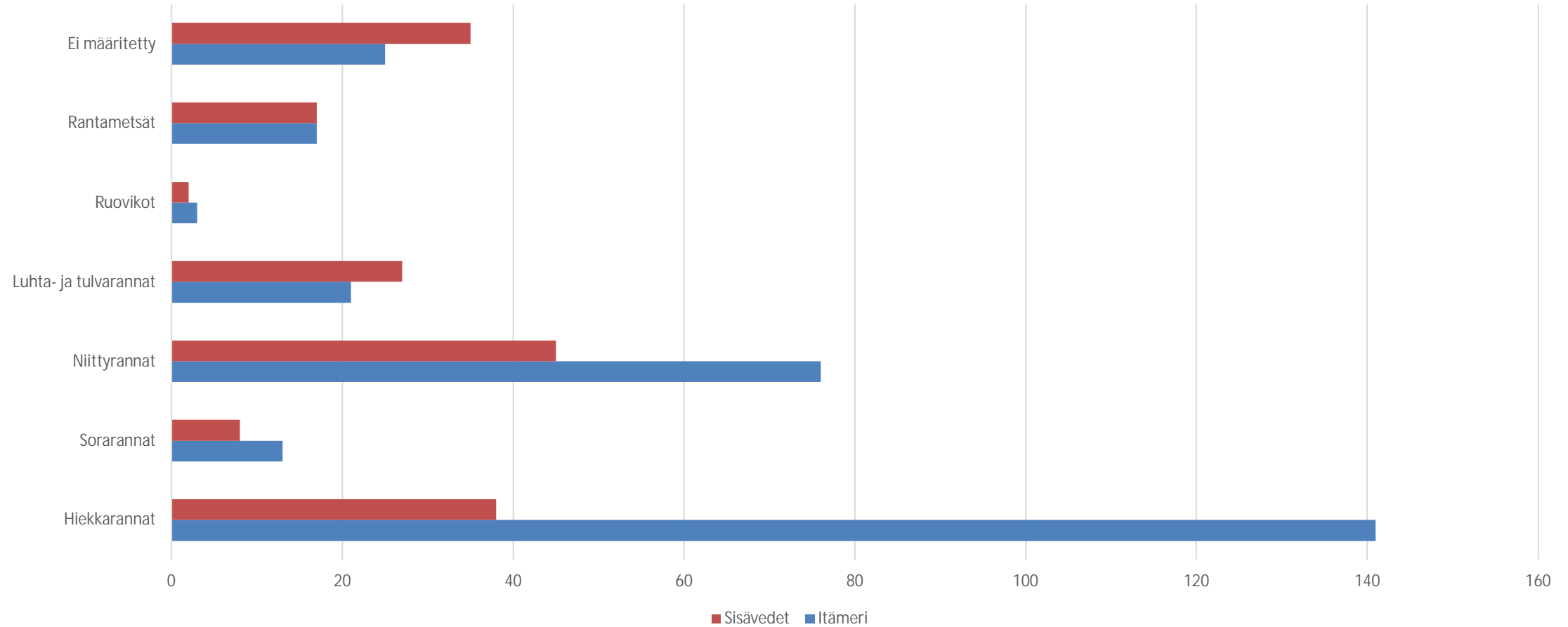
Ensisijaisesti hiekkarannoilla (Rih, Rjh) elävien lajien määrä eliöryhmittäin

Ensisijaisesti hiekkarannoilla (Rih, Rjh) elävien lajien määrä eliöryhmittäin

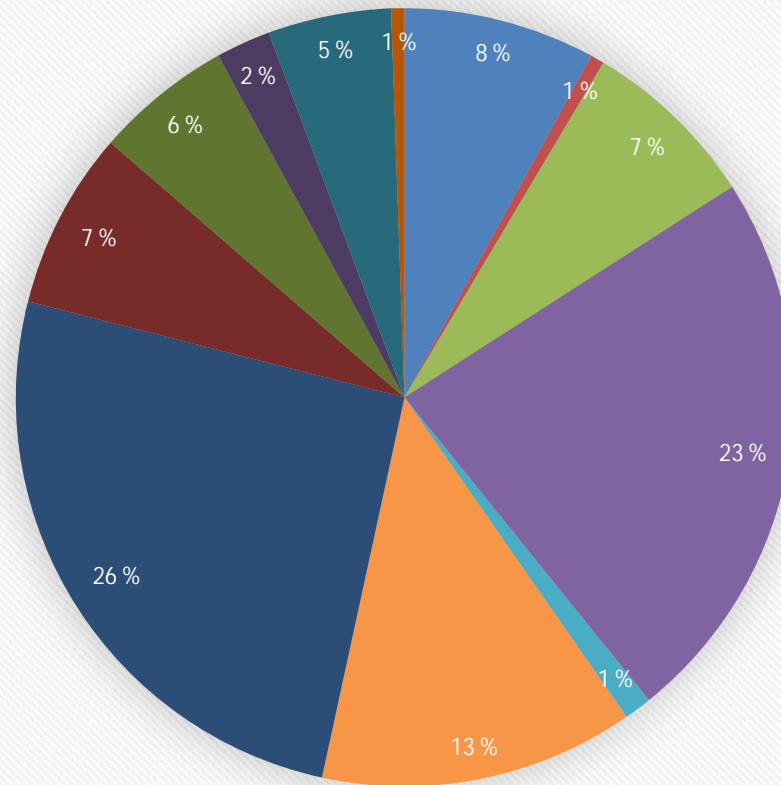
Uhanalaisten ja silmälläpidettävien rantalajien jakautuminen elinympäristöihin

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien rantalajien jakautuminen elinympäristöihin

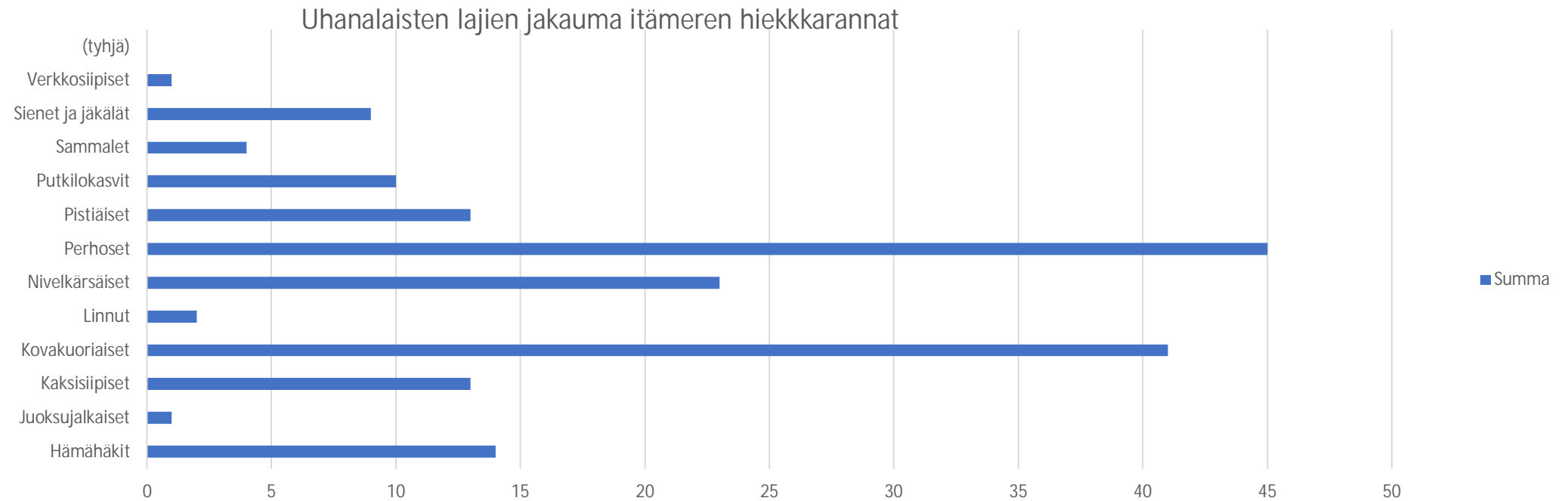
Uhanalaisten ja silmälläpidettävien hiekkarantatontalajien jakautuminen Itämeri

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien eliöryhmien lajimäärät

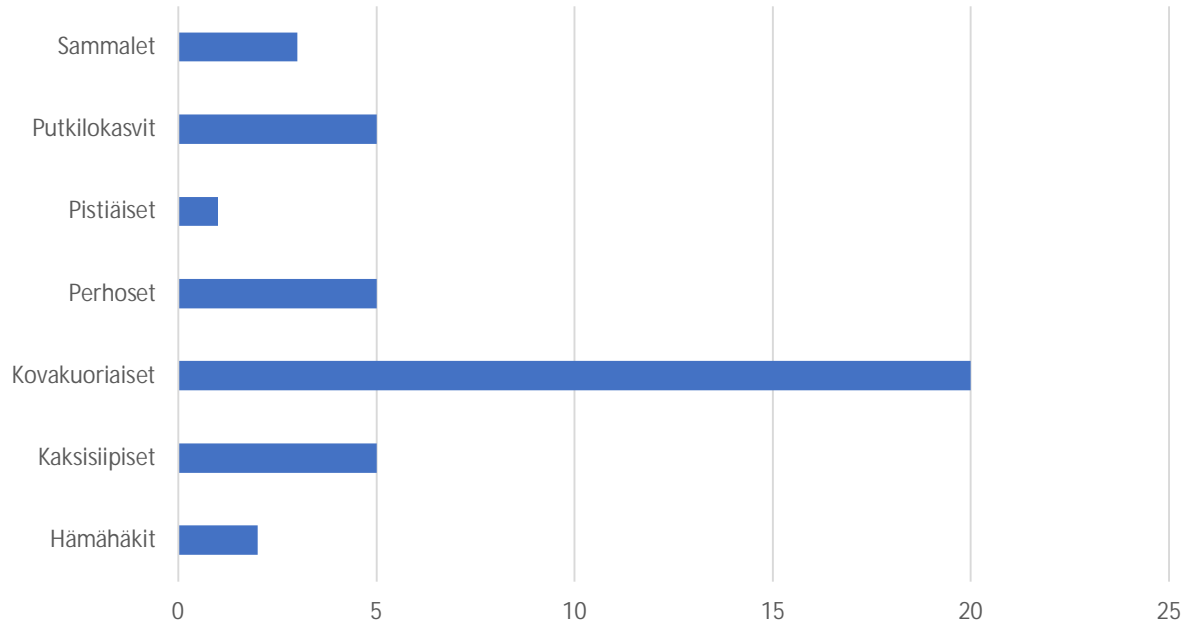
- Hämähäkit
- Juoksujalkaiset
- Kaksisiipiset
- Kovakuoriaiset
- Linnut
- Nivelkärsäiset
- Perhoset
- Pistiäiset
- Putkilokasvit
- Sammalet
- Sienet ja jäkälät
- Verkkosiipiset
- (tyhjä)

Uhanalaiset ja silmälläpidettävät Itämeri

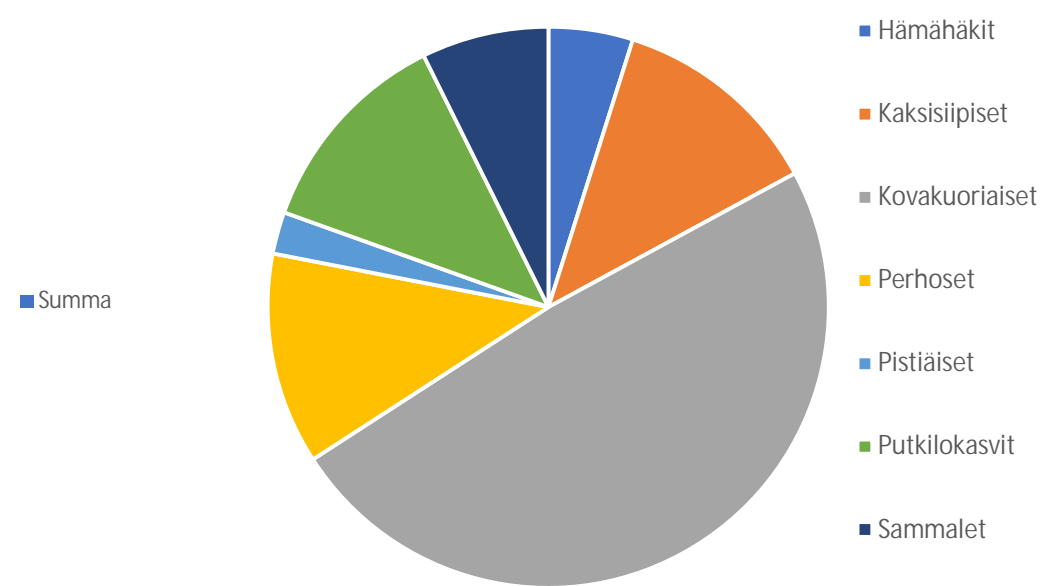

Uhanalaisten lajien jakaumaa sisävesien hiekkarannoilla

Uhanalaiset lajit eliöryhmittäin

Uhanalaiset lajit eliöryhmittäin

Esimerkkejä hiekkarantojen niveljalcaisten selvittämiseksi

- Perhoset
  - Linjalaskennat (haavi)
  - Valo, syötti ja feromonipyydykset
- Kovakuoriaiset
  - Kuoppa ja ikkunapyydyys
  - Kastelumetodi (kaivautujalajisto)
  - Hiekan, karikkeen ym. seulonta

Yleistä kaivautujalajistosta

- Suurin osa lajistosta elää hiekan seassa tai sen pinnalla kuivan ja märän hiekan vaihtumisvyöhykkeellä
- Useat lajit riippuvaisia avoimesta hiekasta
- Suurimpana uhkana rantojen umpeenkasvu ja hiekkarantojen katoaminen säännöstelyn ja vesirakentamisen kautta
- Monet lajit pieniä ja melko huonosti tunnettuja
- Määrittäminen lajitasolle voi olla haastavaa

Nupiaiset (*Stenus* -suku)

Hyrräkiitäjaiset
(*Bembidion* -suku)

Myyriäiset (*Bledius* -suku)

Myyräkiitäjaiset (*Dyschirius* -
suku)

Esimerkki kastelulinjoista

- Kartoitukset paras toteuttaa kesällä kesä-elokuussa
- Edellytyksenä on kuiva keli, jolloin edellisestä sateesta on kulunut vähintään kaksi päivää
- Linjat perustetaan niin että yksi on hiekkarannan keskellä ja kaksi muuta sijoitetaan keskikohdan ja reunan puoliväliin
- Koordinaatit tai piirros linjoista talteen

Virkistyskäytön vaikutus kaivautujalajistoon ja niiden huomiointi kunnostuksien yhteydessä

- Voimakas virkistyskäyttö voi johtaa lajiston taantumiseen
  - Saksassa havaittu lajirunsauden tippuvan noin 50% ihmisille avoimilla turistirannoilla
- Vähän tutkittu aihe, joka vaatisi lisäselvityksiä
- Voi olla suotavaa, että kunnostuksien yhteydessä jätetään rantaviivalle kohtia, jossa ei myllätä. Erityisesti, jos uhanalaista lajistoa on läsnä

Hiekkarantojen kunnostustoimenpiteitä

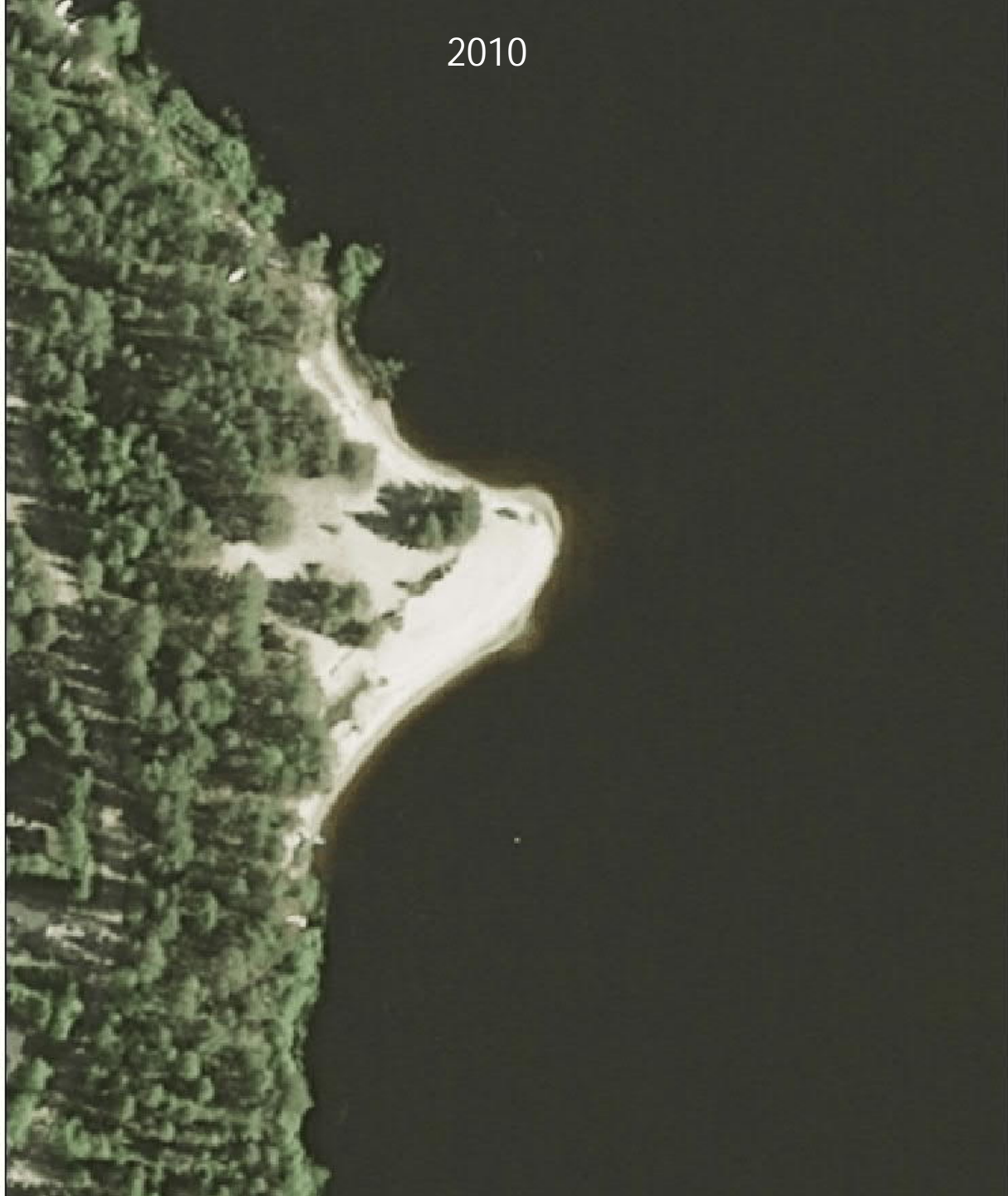
- Koneella/käsin tehtävä umpeutuneen hiekkarannan kuorinta kasvustosta
- Vesikasvillisuuden poistot ja niitot mm. järviruoko
- Puiden ja puuntaimien poistot rannalta
- Kuolleen kasviaineksen poistot rannalta esim. järviruokojen korret
- Ojien tukkimeset rannoille laskevien ojien tapauksessa
- Paljaiden hiekkamaalaikkujen luonti maanpintaa kuorimalla

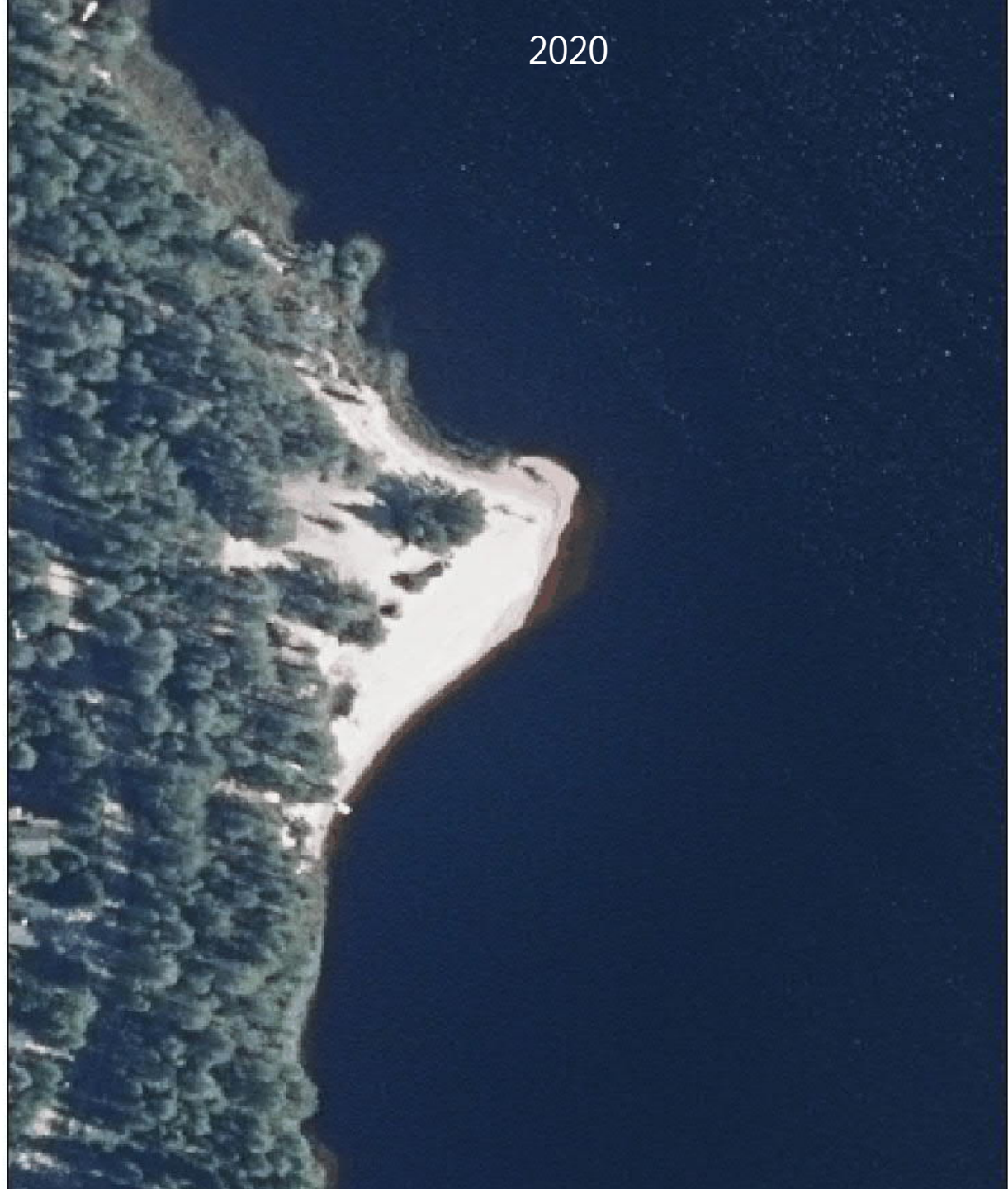
Lisää kunnostusmetodeja

- Dyynien kunnostukset
  - Tuuliaidat
  - Hiekkaa sitovan kasvillisuuden istutukset
- Virkistyskäytön ohjaus (kulutuspaineen vähentäminen)
  - Opasteet, polut, aidat ym.
- Laidunnus
- Vieraslajien torjunta (mm. kurtturuusu)
- Poltto

2010

2020

©Rasmus Rudnäs

Seuranta

- Droneilla kuvattavat ortokuvat
- Ilmakuvat
- Hyönteis- ja kasviseurannat

Kiitos!